

Zpráva Akreditační komise o hodnocení habilitačních řízení a řízení ke jmenování profesorem na Vysoké škole báňské – Technické univerzitě Ostrava

duben 2011

Úvod

Akreditační komise (dále jen AK) rozhodla na svém zasedání č. 2/2010 ve dnech 12. – 14. dubna 2010, že bude v souladu s § 84 odst. 1 písm. a) zákona 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), provedeno hodnocení oborů habilitačních řízení a řízení ke jmenování profesorem na Vysoké škole báňské – Technické univerzitě Ostrava (dále jen VŠB-TU) s výjimkou Hornicko-geologické fakulty, kde hodnocení proběhlo v roce 2008.

Pro tuto činnost jmenovala AK účelovou pracovní skupinu ve složení Zdeněk Strakoš – předseda, Jan Roda, Pavel Höschl, Miroslav Liška, Jan Uhlíř, Evžen Kočenda, Milan Novák, Pavel Zezula, Jaromír Příhoda a Jiří Blažek.

Účelová pracovní skupina vycházela při hodnocení z následujících podkladů:

- sebehodnotící zpráva zpracovaná VŠB-TU podle zadání účelové pracovní skupiny ze dne 13. července 2010. Zpráva byla doručena k 30. listopadu 2010. Dne 26. ledna 2011 bylo vyžádáno doplnění, bylo doručeno k 21. únoru 2011,
- informace přístupné nebo pro činnost účelové pracovní skupiny zpřístupněné na webových stránkách VŠB-TU,
- vnitřní předpisy VŠB-TU upravující habilitační řízení a řízení ke jmenování profesorem (Řád habilitačního řízení a řízení ke jmenování profesorem, interní směrnice děkanů jednotlivých fakult VŠB-TU k habilitačnímu řízení a řízení ke jmenování profesorem),
- dokumentace k uskutečněným řízením, včetně habilitačních prací,
- poznatky získané z diskuse s vedením VŠB-TU a jednotlivých fakult.

Návštěva účelové pracovní skupiny na VŠB-TU se uskutečnila ve dnech 9. – 11. března 2011 ve složení: Zdeněk Strakoš, Jan Roda, Pavel Höschl, Miroslav Liška, Evžen Kočenda, Milan Novák, Pavel Zezula, Jaromír Příhoda a Jiří Smrčka (tajemník AK). Součástí návštěvy byla diskuse s vedením VŠB-TU a jednotlivých fakult vedená na základě předchozího rozboru podkladových materiálů, včetně jejich doplnění na místě.

AK konstatuje velmi otevřený a vstřícný přístup vedení vysoké školy. VŠB-TU poskytla v průběhu hodnocení všechny požadované podklady, včetně doplňujících informací při jednání, a vytvořila pro jednání na místě velmi dobré pracovní podmínky.

Cíl, předmět a rozsah hodnocení

Hodnocena byla všechna habilitační řízení a řízení ke jmenování profesorem, která byla zahájena v období od 1. 7. 2006 do 30. 6. 2010, a všechna řízení, která byla zahájena před

1. 7. 2006, ale ukončena po 1. 7. 2006. Předmětem hodnocení byly jak kvalitativní předpoklady pro uskutečňování řízení, tak kvalita a průběh řízení samotných.

Zpráva se vyjadřuje především ke třem základním okruhům:

- návaznost na doktorské studijní programy (nejde však o hodnocení doktorských studijních programů samotných),
- vědecká, výzkumná, vývojová a inovační činnost pracoviště (zkráceně výzkumná činnost),
- kvalita uskutečněných řízení zejména ve smyslu § 72 odst. 1 zákona o vysokých školách stanovujícího kvalifikační požadavky, které je nutno **ověřit** u uchazeče v habilitačním řízení, a ve smyslu § 74 odst. 1 zákona o vysokých školách stanovujícího kvalifikační požadavky, které je nutno **prokázat** u uchazeče v řízení ke jmenování profesorem (uchazeč je významnou a uznávanou vědeckou osobností ve svém oboru).

Vyžádanou součástí sebehodnotící zprávy byly i seznamy 20 nejvýznamnějších publikací a 20 nejvýznamnějších zvaných plenárních přednášek na mezinárodních konferencích od roku 1999 za každý hodnocený obor. Předložené podklady dávají velmi podstatnou informaci jak o stavu oborů v mezinárodním kontextu, tak o kvalitě vnitřní sebehodnotící činnosti uvnitř jednotlivých oborů a fakult.

Zpráva nejprve stručně popíše některé dílčí připomínky po jednotlivých fakultách a oborech a poté bude formulovat celkově platná zjištění, závěry a doporučení pro vedení VŠB-TU a fakult a závěry k akreditaci jednotlivých oborů habilitačních řízení a řízení ke jmenování profesorem.

1) Fakulta elektrotechniky a informatiky

Název oboru	Typ řízení	Platnost akreditace
Aplikovaná matematika	H, P	31. 10. 2011
Elektrické stroje, přístroje a pohony	H, P	20. 10. 2015
Elektroenergetika	H, P	20. 10. 2015
Elektrotechnika	H, P	1. 12. 2013
Elektronika a sdělovací technika	H, P	20. 10. 2015
Informatika	H, P	20. 10. 2015
Technická kybernetika	H, P	20. 10. 2015

Fakulta nemá kvantifikovaná kritéria pro habilitační a profesorská řízení a ani o jejich zavedení neuvažuje. Vzhledem k promyšlenému (nikoliv však rigidně chápanému) systému sledování publikační aktivity a ostatních výstupů zavedenému vedením fakulty není další kvantifikace potřeba a byla by spíše na závalu.

Návaznost na doktorské studijní programy

Bez závažných připomínek. U oborů Aplikovaná matematika a Informatika je poměrně velký podíl neúspěšných studentů. Obecně je nutný důraz na vedení doktorandů ke kvalitní publikační činnosti.

Výzkumná činnost

U oboru Aplikovaná matematika vesměs na velmi dobré až vynikající úrovni, u oborů Informatika a Technická kybernetika na standardní až velmi dobré (jednotlivě až vynikající) úrovni. V ostatních oborech na úrovni národního standardu (i když z povahy oborů nelze mechanicky použít stejná publikační kritéria, je nutné zesílit důraz na kvalitu publikací a na postupné zvýšení podílu publikací v geograficky nelokálních mezinárodních periodikách). Seznamy přednášek obsahovaly i jiné než (doložitelně) zvané plenární přednášky na mezinárodních konferencích (nemělo by se srovnávat nesrovnatelné).

Kvalita uskutečněných řízení

V oboru Aplikovaná matematika odpovídá velmi dobrému standardu, stejně tak v oboru Informatika (s jedinou výjimkou, které si je vedení fakulty vědomo a přijatá opatření prakticky vylučují opakování). Některá řízení jsou příkladná. V oboru Technická kybernetika bylo profesorské řízení na velmi dobré úrovni, u habilitačních řízení by bylo na místě vyžadovat větší počet ohlasů. O ostatních oborů odpovídá většina řízení národnímu standardu. V několika případech byla zjištěna velmi nízká publikační aktivita. Je velmi vhodné, aby alespoň jeden z doporučujících dopisů v případě profesorských jmenovacích řízení byl od obecně uznávaného zahraničního odborníka. Oponenti habilitačních řízení by neměli být všichni zároveň členy komise. Je velmi vhodné, aby uchazeči o jmenování profesorem měli zpravidla více než jednoho úspěšně absolvovaného doktoranda.

2) Fakulta strojní

Název oboru	Typ řízení	Platnost akreditace
Aplikovaná mechanika	H, P	1. 11. 2014
Dopravní technika a technologie	H, P	1. 11. 2014
Energetické stroje a zařízení	H, P	1. 11. 2014
Konstrukční a procesní inženýrství	H, P	1. 11. 2014
Řízení strojů a procesů	H, P	1. 11. 2014
Strojírenská technologie	H, P	1. 11. 2014

Řízení probíhají na Fakultě strojní až na výjimky standardním způsobem. Kvantifikovaná kritéria jsou rozumně nastavena a vcelku dobře uplatňována.

Návaznost na doktorské studijní programy

Bez závažných připomínek (s výjimkou oboru Dopravní technika a technologie, kde nebyla udělena akreditace odpovídajícímu oboru doktorského studia). Obecně je nutný důraz na vedení doktorandů ke kvalitní publikační činnosti.

Výzkumná činnost

U oboru Aplikovaná mechanika a částečně u oboru Řízení strojů a procesů odpovídá standardu (v obou případech jsou však uváděny publikace a přednášky poněkud rozdílné významnosti a není vybráno nejvýše 20 položek za obor. Doporučujeme rovněž spíše se vyhnout publikování spojené s WSEAS; je všeobecně známo, že nejde o dobrou značku).

U ostatních oborů je velký počet publikací lokálního charakteru, málo výzkumných projektů (převážně projekty aplikační). Úplná absence zvaných plenárních přednášek nesvědčí zatím o prokázané významnosti v mezinárodním měřítku (poctivost vykazování je ale hodna zaznamenání a je dobrým předpokladem zdravého vývoje v budoucnu). Pro dlouhodobé udržení těchto oborů je nezbytné podstatně zvětšit důraz na kvalitní publikační výstupy. U oboru Konstrukční a procesní inženýrství je vzhledem k rozsáhlosti oboru velmi málo výzkumných projektů.

Situace v oboru Dopravní technika a technologie nedovoluje vzhledem ke stavu doktorského studia pokračování tohoto oboru habilitačních a jmenovacích řízení.

Kvalita uskutečněných řízení

Převážná většina řízení proběhla standardním způsobem. Bylo by na místě vyžadovat v některých případech větší počet ohlasů (bez autocitací) a klást větší důraz na kvalitní publikační aktivitu. Je velmi vhodné, aby alespoň jeden z doporučujících dopisů v případě profesorských jmenovacích řízení byl od obecně uznávaného zahraničního odborníka, a aby doporučující dopis nepsal člen komise. Je velmi vhodné, aby uchazeči o jmenování profesorem měli zpravidla více než jednoho úspěšně absolvovaného doktoranda. V oboru Strojírenská technologie se v několika řízeních v komisi nebo mezi oponenty opakují stále stejná jména. Vedení fakulty přijalo opatření, aby se podobná situace již neopakovala.

3) Fakulta metalurgie a materiálového inženýrství

Název oboru	Typ řízení	Platnost akreditace
Chemická metalurgie	H, P	22. 11. 2011
Materiálové vědy a inženýrství	H, P	20. 10. 2015
Metalurgická technologie	H, P	20. 10. 2015
Řízení průmyslových systémů	H, P	20. 10. 2015
Tepelná technika v průmyslu	H, P	20. 10. 2015

Fakulta nemá kvantifikovaná kritéria habilitačních a profesorských řízení. V tomto případě je to výrazně na škodu kvality značné části uskutečněných řízení, kde se projevil vágní a subjektivní výklad obecných celoškolských kritérií, který byl u některých externistů použit extrémním až účelovým způsobem. Důraz u některých řízení na řídicí a organizační schopnosti (včetně pozice uchazeče v hierarchii managementu podniků) zásadně nemůže nahradit jednoznačně formulované požadavky § 72 odst. 1 a § 74 odst. 1 Zákona o vysokých školách (v některých případech „významných odborníků byla prominuta“ (citace) pravidelná pedagogická činnost). Umožnění velmi slabých řízení škodí jak dobrému jménu VŠB-TU a Fakulty jako takové, tak zejména těm pracovníkům na univerzitě, fakultě i mimo ni, jejichž řízení proběhlo zcela standardním nebo i příkladným způsobem.

Návaznost na doktorské studijní programy

Podíl neúspěšných studentů a zároveň počet v současné době studujících doktorandů je na řadě oborů vysoký. To vyvolává otázku po počtu doktorandů u některých školitelů. Absolutně je počet končících doktorandů na řadě oborů relativně vysoký, přesto se neodráží v publikační aktivitě fakulty. Je nutný podstatný důraz na vedení doktorandů ke kvalitní publikační činnosti.

Výzkumná činnost

Publikační aktivita a kvalita publikací a výstupů je u jednotlivých pracovníků fakulty velmi rozdílná. V seznamech jsou práce velmi kvalitní, ale též práce nesrovnatelně menšího významu. Není jasné, co obsahují seznamy přednášek, zjevně nejde o seznamy nejvýznamnějších zvaných plenárních přednášek na mezinárodních konferencích. Seznamy nejsou po oborech a nedávají dobrou zprávu o stavu vnitřních hodnotících mechanismů. Nevypovídají rovněž o jasném zaměření jednotlivých oborů (což je možné posoudit i na základě názvu grantů). Účelová pracovní skupina upozorňuje, že fakulta musí omezit habilitační a jmenovací řízení na užší spektrum oblastí, a to pouze na takové, ve kterých probíhá kvalitní doktorské studium, a její pracovníci vykazují prokazatelně kvalitní vědeckou práci.

Je nezbytné v budoucnu zásadně změnit publikační strategii fakulty a nesoustředit se na články ve sbornících konferencí, seminářů atd. Podíl prací v kvalitních časopisech je až na výjimky překryt přemírou publikací ve sbornících lokálních konferencí a seminářů (často VŠB). Publikační aktivita je z větší části geograficky omezena. Je překvapivé, že publikační aktivita se nepřesouvá více ke kvalitním zahraničním publikacím, zejména vzhledem k výraznému počtu získaných grantových projektů.

Kvalita uskutečněných řízení

Kvalita habilitační i jmenovací řízení je velmi různorodá ve všech oborech a zjištěné nedostatky jsou poměrně závažného charakteru. Posuzovatelé v řadě uskutečněných řízení patrně nerozlišují kvalitu publikací. Popis publikační činnosti je někdy i jazykově a formulačně zamlžen. Není tudíž zřejmé, jak je zaručeno korektní porovnání odborných kvalit uchazečů. Výzkumné zprávy pracoviště, dílčí zprávy grantových projektů, zprávy o řešení státního plánu základního výzkumu, technické zprávy, disertační práce, habilitační

práce, vyžádané zprávy a posudky, výukové kurzy a oponované zprávy naprosto nejsou (nejen) z pohledu AK rovnocenné klasickým kvalitním publikacím či hodnotným technickým dílům. Je nutná podstatně větší otevřenost řízení, které je možné dosáhnout pravidelným jmenováním členů komisí z jiných škol v ČR, na kterých jsou akreditovány podobné obory.

Zásadním problémem oboru Chemická metalurgie je, že většina habilitací i profesur oborově jednoznačně nepatří do akreditovaného oboru. Některé habilitace vykazují velmi slabou publikační činnost, lze ale najít i práce kvalitní. Řada grantů nesouvisí s oborem, většina je mimo obor. Je třeba upozornit i na nevhodnou věkovou strukturu profesorského sboru (členů Oborové rady). Ze 13 školitelů doktorandy školí pouze 4. Celkově lze shrnout, že publikační činnost v oblasti chemické metalurgie je velmi nízká, stejně jako kvalita některých uchazečů.

Obor Materiálové vědy a inženýrství je charakteristický habilitačními a profesorskými řízeními především pro externisty a poměrně vysokým věkem řady uchazečů, kdy se nedá předpokládat jejich výrazné dlouhodobé zapojení do vědeckého i pedagogického procesu. Rozdíly v řízeních jsou příliš velké a u některých řízení chybí významná pravidelná pedagogická činnost či naopak jasné vědecké zaměření. Pečlivě je potřeba přistupovat k řízením, kdy uchazeč nebyl úspěšný na jiných vysokých školách.

V oboru Metalurgické technologie je publikační aktivita uchazečů opět převážně soustředěna do sborníků konferencí a celkově je publikační činnost nízká, i když za poslední 4 roky obor ukončilo 23 doktorandů. Tento obor bude v brzké době řešit i kvalifikační a věkovou strukturu profesorského sboru. Obdobný je i problém s habilitačními řízeními v oboru Tepelná technika v průmyslu.

Zcela se vymykají uskutečněná řízení v oboru Řízení průmyslových systémů, kde lze vysledovat naprosto neobvyklé rozdíly v kvalitě prací i úrovni uchazečů (v naprosté většině externistů). U některých řízení nejsou prokázány či ověřeny elementární předpoklady pro udělení vědecko-pedagogických titulů. Některá řízení jsou založena na pracích mimo obor. Žádné z habilitačních řízení nebylo založeno na kvalitní publikační činnosti. Ani jeden z uchazečů neměl časopisecké publikace, byť jen v recenzovaných časopisech. Habilitační práce nedosahovaly mnohdy ani úrovně doktorských prací, kterou tento obor obecně vyžaduje.

4) Fakulta bezpečnostního inženýrství

Název oboru	Typ řízení	Platnost akreditace
Bezpečnost a požární ochrana	H, P	20. 10. 2015

Fakulta nemá kvantifikovaná kritéria habilitačních a profesorských řízení. V tomto případě (podobně jako u FMFI) je to výrazně na škodu kvalitě značné části uskutečněných řízení, kde se projevil vágní a subjektivní výklad obecných celoškolských kritérií, který byl u některých externistů použit extrémním způsobem. Důraz na řídicí a organizační schopnosti patrný u některých řízení zásadně nemůže nahradit jednoznačně formulované požadavky uvedené v § 72 odst. 1 a § 74 odst. 1 zákona o vysokých školách.

Fakulta bezpečnostního inženýrství má výjimečné postavení v rámci ostatních fakult VŠB-TU i v rámci vysokého školství v ČR. Je nejmladší fakultou VŠB-TU, s jedním akreditovaným oborem habilitačního a profesorského řízení, který je v ČR jedinečný. Obor představuje bezpečnostní problematiku, která nabízí široké spektrum možností pro výzkumnou i vzdělávací činnost. Vedení fakulty však tuto šíří dosud nedokázalo ohraničit a fakultu zřetelně profilovat v určitém směru výzkumu, což se odráží i na nízké kvalitě uskutečněných řízení.

Návaznost na doktorské studijní programy

Počet studujících doktorandů je vysoký. To vyvolává otázku po počtu doktorandů u některých školitelů. Počet končících doktorandů se neodráží v publikační aktivitě fakulty. Je nutný podstatný důraz na vedení doktorandů ke kvalitní publikační činnosti.

Výzkumná činnost

Účelová pracovní skupina konstatovala až na výjimky nedostatečnou kvalitu výstupů výzkumné práce. Je s podivem, že pracovníci fakulty nejsou až na výjimky schopni vytvářet kvalitní publikace, když témata, která jsou tomuto oboru nabízena, jsou v celosvětovém zájmu pozornosti a jsou velmi významná. Nízká kvalita výstupů je v protikladu s velkým množstvím grantů.

Kvalita uskutečněných řízení

Úroveň habilitačního řízení a řízení ke jmenování profesorem je na fakultě založena na mimořádně nízkých požadavcích. Některé habilitační práce jsou kompilačními pracemi na úrovni diplomových prací s naprosto nulovým vědeckým přínosem pro rozvoj oboru.

Účelová pracovní skupina si je vědoma interdisciplinárního charakteru oboru. Důrazně však upozorňuje, že fakulta musí poskytovat habilitační a jmenovací řízení v užším spektru problémů, a to pouze v takových, ve kterých její pracovníci vykazují kvalitní vědeckou práci a kvalitní absolventy doktorského studia. Pokud se nepodaří omezit rozsah probíhajících řízení výzkumnou činností fakulty a zásadně zvýšit úroveň uskutečňovaných řízení, bude mít fakulta v budoucnu velmi vážné problémy akreditaci oboru udržet.

5) Fakulta stavební

Název oboru	Typ řízení	Platnost akreditace
Geotechnické a podzemní stavitelství	H, P	31. 12. 2011
Hornické stavitelství	H, P	31. 12. 2011
Městské inženýrství a stavitelství	H	20. 10. 2013
Teorie a konstrukce staveb	H, P	31. 12. 2011

Fakulta stavební poskytla nepřehlednou a neúplnou zprávu a to i po opakovaném upozornění a žádosti o doplnění. Velmi slabá avšak počtem položek rozsáhlá kvantifikovaná kritéria (s množstvím marginálních položek) umožňují snadno dosáhnout požadovaného počtu bodů, aniž by se přihlíželo ke kvalitě a naplnění požadavků Zákona o vysokých školách.

Návaznost na doktorské studijní programy

Upozorňujeme na nelogické pojmenování habilitačních a profesorských oborů navazujících na názvy oborů doktorského studia. Překvapuje neočekávaně vysoký počet studujících doktorského studia vzhledem k personálnímu obsazení kateder. Úspěšnost studentů je malá. Počet končících doktorandů se neodráží v publikační aktivitě fakulty. Je nutný podstatný důraz na vedení doktorandů ke kvalitní publikační činnosti.

Výzkumná činnost

Účelová pracovní skupina konstatovala až na výjimky nedostatečnou kvalitu výstupů výzkumné práce. V publikačních aktivitách sborníky a přednášky na konferencích o několik řádů převažují nad kvalitními publikacemi v časopisech. Publikace jsou v naprosté většině lokální, (české). Problém je velmi závažného charakteru a jde napříč obory. V oboru Teorie a konstrukce staveb je dosaženo (upozorňujeme na název oboru, který by měl být zaměřen na teorii) rekordního poměru 4 prací v impaktovaných časopisech (daný počet je uveden v tabulce sebehodnotící zprávy, není však jasné, jak je ve zprávě doložen) na 1216 příspěvků ve sbornících. Jinde chybí impaktované publikace zcela. Bez zcela zásadní změny přístupu k výstupům výzkumné činnosti není žádný obor habilitačních a profesorských jmenovacích řízení na fakultě udržitelný.

Kvalita uskutečněných řízení

Úroveň všech uskutečněných habilitačních řízení a řízení ke jmenování profesorem je velmi slabá ve všech oborech s výjimkou několika jednotlivců (navíc zčásti externistů). Je nutné radikálně snížit počet všech oborů řízení.

Fakulta stavební by měla podat žádost o akreditaci habilitačního řízení a řízení ke jmenování profesorem jen pro jeden obor, který by byl náležitě personálně zajištěn kvalitními kmenovými zaměstnanci. Do doby projednání nové žádosti by se Fakulta měla zdržet uskutečňování všech dalších řízení.

6) Ekonomická fakulta

Název oboru	Typ řízení	Platnost akreditace
Ekonomie	H, P	22. 10. 2015
Finance	H, P	22. 10. 2015
Manažerská informatika	H, P	22. 10. 2015

Systémové inženýrství a informatika	H, P	22. 10. 2015
Podniková ekonomika a management	H, P	22. 10. 2015

Kvantifikovaná kritéria s množstvím marginálních položek umožňují snadno dosáhnout požadovaného počtu bodů, aniž by se přihlíželo ke kvalitě a naplnění požadavků Zákona o vysokých školách. Jejich používání v jednotlivých řízeních je přitom v řadě případů velmi subjektivní a v některých případech na hranici manipulace s daty. Kritéria pro zahájení habilitačního a profesorského řízení jsou specifikována tak, že se jednotlivé položky kvantifikují různým počtem bodů a účelem je dosáhnout minimální hranice. Doplnkově existují i minimální požadavky na jednotlivé kategorie, ale jsou natolik volné, že celkové minimální hranice lze dosáhnout i vhodnou kombinací položek velmi nízké kvality. Navíc je hranice minimálního počtu bodů výjimečně nízká. Bodový systém, tak jak je používán, **nezajišťuje** ověření obecně přijatelného minimálního rozsahu předpokladů k udělení hodností docent a profesor.

Návaznost na doktorské studijní programy

Počet končících doktorandů je obecně velmi nízký. Naprosto nepřijatelný je stav v oborech Systémové inženýrství a informatika a Manažerská informatika (poslední od roku 2009 nemá vlastní doktorské studium), neuspokojivý je rovněž v oboru Podniková ekonomika a management. Je nutný důraz na vedení doktorandů ke kvalitní publikační činnosti.

Ze sebehodnotící zprávy zpracované Ekonomickou fakultou vyplývá, že všechna pracoviště (katedry) se podílejí na zabezpečení **všech oborů**. Rovněž tak je to i s přehledem výsledků, které jsou s malými variacemi jakýmsi sumárním výstupem fakulty a neukazují na kvalifikaci pracovišť příslušejících k jednotlivým oborům (**tytéž** kvalitní výsledky jsou opakovaně vykazovány u **všech** oborů). Dané pojetí ani způsob vykazování neodpovídá požadavkům Zákona o vysokých školách. Obory habilitačních a profesorských jmenovacích řízení musí navazovat na příslušné obory doktorského studia. Celkem 130 doktorandů na poměrně malý počet interních docentů a profesorů v oboru Podniková ekonomika a management je velmi zarážející

Výzkumná činnost

Účelová pracovní skupina konstatovala s výjimkou oborů Ekonomie a Finance nedostatečnou kvalitu výstupů výzkumné práce. V oborech Systémové inženýrství a informatika a Manažerská informatika je stav zcela neudržitelný. Personální zajištění a související výzkumná činnost zde neodpovídá ani minimálním standardům pro obory habilitačního a profesorského řízení. Situace v oboru Podniková ekonomika a management je jen o málo lepší.

Kvalita uskutečněných řízení

Úroveň habilitačních a profesorských řízení na Ekonomické fakultě je rozdílné kvality. Řízení uskutečňovaná v oborech Ekonomie a Finance probíhají standardně bez závažnějších

kvalitativních pochybení. V oboru Ekonomie došlo k tomu, že člen komisí střídavě vystupoval v roli interního, nebo externího člena – za VŠB-TU (4x) a SU v Opavě (1x).

Řízení v oboru Podniková ekonomie a management jsou výrazně nižší kvality a vykazují mnoho formálních nedostatků. Jak již bylo zmíněno, na příslušném pracovišti (katedře) lze konstatovat celkově nízkou úroveň publikační činnosti, která se nedá srovnávat s výsledky kateder Ekonomie a Financí. Publikační činnost vykazovaná pro účely řízení tvoří v nadměrných počtech příspěvky ve sbornících a periodikách lokální úrovně, v lepších případech články v nerecenzovaných časopisech.

U habilitačních řízení dochází opakovaně k chybnému vyplňování váhy počtu bodů v případě, že se jedná o podíl na publikaci (příklad, při podílu 30% není vyplněna váha 0.3 ale 1, což je 100 %). Toto chybné vyplnění u jednotlivé položky se pak dále přenáší do součinu, kdy se váha násobí počtem bodů za položku (příklad 5 bodů za položku krát váha 0.3 je správně 1.5 versus 5 bodů za položku krát chybná váha 1 je 5). Při filozofii bodového systému nasbírat body nad minimální hranici se drobné chyby kumulují a body narůstají. Ohlasy na práci ve formě citací jsou dokládány velmi neprůkazně.

Řízení ke jmenování profesorem vykazují rovněž všeobecně nízkou publikační úroveň. Varovným je případ úspěšně dokončeného řízení kdy v publikacích s jedinou výjimkou zcela chybí články publikované v jakkoli definovaných zahraničních časopisech. Rovněž jsou dle názoru účelové pracovní skupiny velmi benevolentně až účelově posuzovány publikace podle §5, 3d kvantifikovaných kritérií. Tím je splněna podmínka na konkrétní počet daného typu publikací. Pokud by v této kolonce byly uvedeny pouze publikace splňující žádoucí standard, podmínka by splněna nebyla a řízení by nemohlo být zahájeno. Účelová pracovní skupina důrazně upozorňuje na to, že vykazování několikastránkových textů (včetně textů s délkou 3 strany!) jako „samostatná kapitola v monografii“ či jiné publikaci je účelovou manipulací s kategorizací vědeckých výstupů a je naprosto nepřijatelné. Účelová pracovní skupina rovněž důrazně upozorňuje, že řazení odborných článků v zahraničních časopisech a příspěvků ve sbornících vydávaných v zahraničí ve světovém jazyce na stejnou úroveň je rovněž nepřijatelné. V této souvislosti doporučuje zásadní přepracování směrnice k habilitačnímu řízení a jmenování profesorem na Ekonomické fakultě.

Úspěšně uskutečněná řízení v oborech Systémové inženýrství a informatika a Manažerská informatika jsou velmi slabé kvality.

Závěry:

VŠB-TU má relativně dobře vytvořený formální systém pro habilitační řízení a řízení ke jmenování profesorem s fungujícími vnitřními kontrolními mechanismy na úrovni vysoké školy (vědecká rada vysoké školy). U jednotlivých fakult jsou patrné značné rozdíly jak v organizaci, tak v kvalitě řízení. Přestože vedení VŠB-TU již klade zvýšený důraz na kvalitu, ne u všech fakult se daří odpovídající kvalitu zajistit (zejména, ale ne výlučně, v případě habilitačních řízení, která nejsou projednávána na vědecké radě vysoké školy). Tato skutečnost je zapříčiněna různými faktory: ponecháním možnosti fakultám, aby si do určité míry stanovily vlastní kritéria (ať už kvantifikovatelná či nikoli) podle charakteru svých oborů, nedůsledným fungováním vnitřních kontrolních mechanismů na některých fakultách,

rozdílnými nároky na výzkumnou činnost a výstupy výzkumu, rozdílnými nároky na doktorské studium a vazbou mezi doktorským programem a oborem habilitačního a profesorského řízení.

U některých fakult konstatovala účelová pracovní skupina standardní průběh řízení s odpovídajícími i příkladnými výstupy (Fakulta elektrotechniky a informatiky, Fakulta strojní), u dalších fakult je kvalita jednotlivých řízení velmi rozkolísaná (často v závislosti na oborech, někdy i v rámci jednotlivých oborů), kdy lze vedle sebe nalézt řízení zcela standardní i příkladná a řízení velmi slabé kvality. U některých fakult jsou řízení až na výjimky spíše nízké až velmi nízké kvality.

Doporučení pro vedení vysoké školy

- 1. Vytvořit jasně strukturované požadavky na předložení žádosti o habilitační nebo jmenovací řízení zaručující jejich kvalitu.** Na VŠB-TU je to obzvláště nutné, protože většina fakult tato řízení uskutečňuje s kladným výsledkem převážně na základě konferenčních příspěvků, jejichž odezva je velice nízká. Předložené dokumenty sice prokázaly, že vědecká rada VŠB-TU má určitou schopnost nepropustnosti nekvalitních žádostí, bylo by ale žádoucí, aby takový filtr existoval již na fakultách a z nich nevycházely žádosti, které nemají dostatečnou kvalitu. Znamená to jasně stanovit pro jednotlivé fakulty požadavky na publikace v kvalitních časopisech (s ohledem na oborové možnosti) případně na významných konferencích celosvětově vymezujících obor (v informatice), avšak bez jakékoliv možné náhrady druhořadými výstupy (např. publikacemi v druhořadých sbornících lokálních konferencí či všemožných komerčně organizovaných konferencí s velmi atraktivními místy konání). Dále stanovit podle oboru požadavky na další významné výstupy tvůrčí práce. Významnost výsledků přitom musí být náležitým způsobem prokázána, nikoliv nechána na subjektivní interpretaci. Takové hodnocení je důležité proto, že docenti a profesori musí být vůdčími osobnostmi škol, pro které jsou jmenováni. Je velmi obtížné přepokládat, že docent nebo profesor, jehož řízení nedosahovalo standardní kvality, bude schopen vychovat aktivního absolventa doktorského studia dosahujícího kvalitních výstupů. Kromě toho, umožněním nedostatečně odborně kvalifikovanému pracovníku stát se docentem nebo profesorem se snižuje kvalita dalšího vzdělávání, a tedy i úroveň vědeckých výstupů mladší generace. Důležitým krokem je úprava a doplnění stávajícího Řádu habilitačního řízení a řízení ke jmenování profesorem s přímými odkazy na příslušná ustanovení zákona o vysokých školách.
- 2. V případech, kde jsou u habilitačního nebo profesorského řízení stanovena kvantifikovaná kritéria pro posouzení výzkumné a pedagogické činnosti uchazeče, zásadním způsobem zredukovat jejich počet,** aby nedocházelo k záměně podstatných a marginálních výstupů a položek (například nedostatek kvalitních publikací v předních odborných časopisech by neměl být bodově nahrazován nepodstatnými články ve sbornících nebo dokonce výzkumnými zprávami). Je velmi vhodné, aby alespoň jeden z doporučujících dopisů v případě profesorských jmenovacích řízení byl od obecně uznávaného zahraničního odborníka. Oponenti habilitačních řízení by neměli být zpravidla zároveň členy komise. Je velmi vhodné, aby uchazeči o jmenování profesorem měli zpravidla více než jednoho úspěšně absolvovaného doktoranda.
- 3. U široce koncipovaných oborů probíhala některá řízení v tematických oblastech, které souvisely s oborem doktorského studia jen volně (nebo vůbec) a které neměly oporu ve**

výzkumné činnosti fakulty. **Pro udržení kvality je třeba, aby habilitační a profesorská řízení probíhala pouze v oblastech, v nichž jsou kvalitní výstupy doktorského studijního programu a v nichž sama fakulta realizuje výzkumnou a tvůrčí činnost.**

4. **Žádoucí je větší otevřenost řízení**, které je možné dosáhnout pravidelným jmenováním členů komisí z jiných škol v ČR, na kterých jsou akreditovány podobné obory. Řád habilitačního řízení a řízení ke jmenování profesorem VŠB-TU by měl jednoznačně a závazně stanovit podmínky na složení komisí a na jmenování oponentů omezující možnosti vzniku nežádoucího zdvojování rolí a lokálních vazeb.
5. **U některých celých fakult nebo u jednotlivých oborů změnit podstatným způsobem publikační strategii** akademických pracovníků. Publikační činnost musí být v odpovídající části zaměřena mimo region (převážně česko-slovensko-polský).
6. **Podrobit důkladné kontrole obory, u kterých vědecká rada vysoké školy opakovaně zastavuje profesorské řízení, která prošla vědeckou radou fakulty.** Analyzovat příčiny.
7. Přehled citací u žadatelů o habilitační nebo profesorské řízení obsahuje často ve velké míře autocitace. V rámci kritérií a jejich hodnocení tuto praxi omezit nebo ji zcela zamezit, neboť **autocitace ve většině případů nejsou dokladem kvality publikací** a ani nevypovídají o jejich odborném významu. Pokud autocitace převažují, jsou velmi silnou negativní výpovědí o kvalitě uchazeče.
8. Počet uchazečů přijímaných ke studiu v doktorských studijních programech je vysoký vzhledem k počtu možných školitelů z řad profesorů a docentů VŠB-TU. V průběhu studia dochází k velkému úbytku studentů (zvláště v některých oborech), což je sice obecný jev, ale může být také zapříčiněn nedostatečnou individuální péčí ze strany školitelů, protože studenti nejsou dostatečně motivováni kvalitní vědeckou erudicí většiny školitelů, kteří by je odpovídajícím způsobem **zapojovali do vědecké práce, motivovali k zájmu o obor a systematicky vedli ke kvalitním výstupům.**
9. **Při vykazování výstupů vědecké práce důsledně dbát na správnost uváděných údajů.** Nevadí tolik, když např. zvaných plenárních přednášek na významných mezinárodních konferencích není (zatím) velký počet. Velmi naopak vadí, jsou-li za ně vydávány příspěvky zcela jiné kategorie. Svědčí to mimo jiné o špatném stavu vnitřních hodnotících mechanismů uvnitř oborů nebo fakult (vylučujeme možnost nepochopení pojmu zvaná plenární přednáška).

Závěry k akreditaci oprávnění konat habilitační řízení nebo řízení ke jmenování profesorem

Fakulta elektrotechniky a informatiky

AK souhlasí s prodloužením platnosti akreditace všech oborů habilitačního řízení a řízení ke jmenování profesorem o 8 let, u oborů *Elektrotechnika, Elektrické stroje, přístroje a pohony,*

Elektroenergetika a Elektronika a sdělovací technika s kontrolou publikační činnosti a uskutečněných řízení po 4 letech.

Fakulta strojní

AK souhlasí s prodloužením platnosti akreditace všech oborů habilitačního řízení a řízení ke jmenování profesorem o 8 let, u oborů *Energetické stroje a zařízení, Konstrukční a procesní inženýrství a Strojírenská technologie* s kontrolou publikační činnosti a uskutečněných řízení po 4 letech,

U oboru *Dopravní technika a technologie* AK navrhuje v souladu s § 85 odst. 3 zákona o vysokých školách vzhledem ke zjištěným závažným nedostatkům při uskutečňování akreditovaných činností **pozastavení akreditace**. Obor není dostatečně personálně zajištěn a u doktorského studia došlo k omezení akreditace.

Fakulta metalurgie a materiálového inženýrství

U oboru *Řízení průmyslových systémů* AK navrhuje v souladu s § 85 odst. 3 zákona o vysokých školách vzhledem ke zjištěným závažným nedostatkům v dosavadním průběhu velkého počtu řízení **odnětí akreditace** a doporučuje VŠB-TU a Fakultě v souladu s § 85 odst. 1 zákona o vysokých školách **zjednání nápravy** ve všech ostatních oborech do 31. března 2012.

AK doporučuje Fakultě uvážení změny struktury oborů (včetně podstatného snížení jejich počtu) a v souvislosti s kontrolní zprávou podání nové žádosti o akreditaci oborů řízení ke jmenování profesorem a habilitačních řízení, která by (při vyloučení opakování zjištěných závažných nedostatků) plně odpovídala výzkumnému zaměření a nespornému pedagogickému a výzkumnému potenciálu fakulty.

Fakulta bezpečnostního inženýrství

AK konstatuje nedostatky při uskutečňování oboru a doporučuje VŠB-TU a Fakultě v souladu s § 85 odst. 1 zákona o vysokých školách **zjednání nápravy** do 31. března 2012.

Fakulta stavební

AK navrhuje u oboru habilitačního řízení *Městské inženýrství a stavitelství* v souladu s § 85 odst. 3 zákona o vysokých školách vzhledem ke zjištěným závažným nedostatkům při uskutečňování akreditovaných činností **pozastavení akreditace**. Kvalita výstupů výzkumné činnosti (včetně doktorského studia) neodpovídá standardům nutným k zajištění kvality habilitačních a profesorských jmenovacích řízení.

AK doporučuje Fakultě radikální snížení počtu oborů a v souvislosti s kontrolní zprávou podání nové žádosti o akreditaci oboru řízení ke jmenování profesorem a habilitačního řízení,

kteřá by (při vyloučení opakování zjištěných závažných nedostatků) byla náležitě zdůvodněna výzkumnou a pedagogickou činností fakulty.

Ekonomická fakulta

AK souhlasí s prodloužením platnosti akreditace oborů habilitačního řízení a řízení ke jmenování profesorem *Ekonomie a Finance* o 8 let.

U oborů *Podniková ekonomika a management a Systémové inženýrství a informatika* AK navrhuje v souladu s § 85 odst. 3 zákona o vysokých školách vzhledem ke zjištěným závažným nedostatkům při uskutečňování akreditovaných činností **pozastavení akreditace**.

U oboru *Manažerská informatika* AK navrhuje v souladu s § 85 odst. 3 zákona o vysokých školách **odnětí akreditace**. Personální zajištění a související výzkumná činnost neodpovídá standardům pro obory habilitačních a profesorských řízení.

Kontrola plnění závěrů a doporučení

AK požaduje k **31. březnu 2012** předložení kontrolní zprávy, jakým konkrétním způsobem jsou naplňovány závěry a doporučení AK, včetně informace o habilitačních řízeních a řízeních ke jmenování profesorem ukončených po 1. 7. 2010. V případě, že se popsané nedostatky nepodaří k datu podání kontrolní zprávy prokazatelně odstranit, AK zváží u problémových oborů navržení pozastavení akreditace.